

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย

แก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บรรจุระเบียบวาระการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๙

วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

อ.พ. ๒๐/๒๕๕๙

จัดทำโดย

สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

www.senate.go.th

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติ
แห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗
โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

๑. หลักการและเหตุผล

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
ตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่ง
อนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำ
ของจำเลยไม่เป็นความผิด (เพิ่มมาตรา ๖/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

(๓) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่า
ตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่
และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๔) กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๕) กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕)

(๖) ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะกรรมการ รวมทั้งการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดวิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย และปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีเนื้อหาสาระรวมทั้งสิ้น ๑๐ มาตรา สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๒.๑ วันใช้บังคับของกฎหมาย

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้
แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ ผู้มีหน้าที่ในการแจ้งสิทธิและผู้มีสิทธิได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน
หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

กำหนดให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
เป็นผู้มีหน้าที่ในการแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทนายทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิ
ขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง
หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด
ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วย
เรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลยทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๖/๑))

๒.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เพื่อให้มีกรรมการในคณะกรรมการที่มีความรู้
และความเชี่ยวชาญหลากหลาย มีความรอบคอบในการพิจารณา และมีจำนวนกรรมการที่เหมาะสม
(ร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗))

**๒.๔ อำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา
คำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา**

เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสม เพื่อให้การพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑))

**๒.๕ วิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา**

แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับคำตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒))

**๒.๖ สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาคำตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา**

แก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด และในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย โดยให้คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สิ้นสุด

ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณา
ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติม
มาตรา ๒๕))

๒.๗ กำหนดบทเฉพาะกาล

เพื่อให้ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะกรรมการประกอบด้วย
ประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง จนกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้
ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ร่างมาตรา ๙)

๒.๘ มาตรารักษาการ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๒.๙ รายการท้ายพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมาย
อาญา เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๓. บทวิเคราะห์ร่างพระราชบัญญัติ

ข้อดีของร่างพระราชบัญญัตินี้ คือ

๑) เนื่องจากพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีผลใช้บังคับมาเป็นเวลาพอสมควร แต่ประชาชนที่ตกเป็นผู้เสียหาย
ในคดีอาญายังคงใช้สิทธิขอรับค่าตอบแทนไม่มากเท่าที่ควร เพราะไม่ทราบถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องกำหนดให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มีหน้าที่จะต้องแจ้งผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบถึงสิทธิการขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ ทำให้ประชาชนผู้ตกเป็นผู้เสียหาย
ในคดีอาญาเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติได้อย่างทั่วถึง และเป็นธรรม รวมทั้งเพื่อให้การช่วยเหลือเยียวยา
ประชาชนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับนโยบายการลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงกระบวนการ
ยุติธรรม

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

๒) ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือทนายทซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำ ความผิดอาญาตามที่กำหนดไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัติ หรือจำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิด มีสิทธิยื่นขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา รวมทั้งกระบวนการยื่นคำขอและพิจารณาคำขอสามารถทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) การแก้ไขเพิ่มเติมรายการท้ายพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ที่ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือแก่ร่างกาย หรือจิตใจ เป็นความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้ นอกจากความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และร่างกายต่อผู้เสียหาย เพื่อให้ครอบคลุมฐานความผิดที่ได้กระทำต่อชีวิตและร่างกายของผู้เสียหายโดยตรง

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ พิจารณา ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในราชการวงงานด้านนิติบัญญัติ โดยมุ่งเน้นสารประโยชน์ในเชิงอ้างอิงเบื้องต้น สำหรับเพื่อประกอบการพิจารณาของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักกฎหมาย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

มีนาคม ๒๕๕๙

เอกสารประกอบการพิจารณา

จัดทำโดย

นายนิติ ผาสุข	รองเลขาธิการวุฒิสภา
นายทศพร แยมวงษ์	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย
นายสุชาติ พันทองคำ	ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานกฎหมาย ๒
นางสาวนภพร ชวรงค์กร	นิติกรชำนาญการพิเศษ
นางสาวพันธุ์ทิพา หอมทิพย์	วิทยากรปฏิบัติการ
นางสิริกัญย์ ส่องแสง	เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส
นางสาวรัตติกานต์ น้อยนวม	เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน
นายพัลลภ วงศ์พานิช	เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลชำนาญงาน

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา โทร. ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๙๖

ผลิตโดย

กลุ่มงานการพิมพ์ สำนักการพิมพ์ โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๑๗๔๑ - ๔๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ท่านสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้สนใจที่มีความประสงค์หรือต้องการที่จะศึกษาเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเป็นการล่วงหน้าก่อนวันประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สามารถสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้จากเว็บไซต์สภานิติบัญญัติแห่งชาติ www.senate.go.th

หรือขอรับเอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลด้านกฎหมายฯ วุฒิสภา อาคารรัฐสภา ๒ ชั้น ๑ หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๔๔ ๑๕๖๕

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ..... ก

ส่วนที่ ๑ ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ๑

ส่วนที่ ๒ ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย

แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ กับร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย

และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๙

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

- บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... - ๑ -

- ปัญหาการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ..... - ๖ -

- การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเหยื่ออาชญากรรมในประเทศไทย

ตามมาตรฐานสากล เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ..... - ๑๐ -

- บันทึกความร่วมมือ (MOU) ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย

ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ระหว่างกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ..... - ๑๓ -

- หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอรับเงินค่าตอบแทนของผู้เสียหาย ค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายของจำเลยตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ..... - ๑๖ -
- บทความข่าว “กฎหมายตอบแทน” “แพะ” จากคดี “เซอร์ไอแอน”
และ “เดือนคนไทยใช้สิทธิ์รับค่าเสียหายและค่าทดแทนจำเลยในคดีอาญา” ..... - ๒๑ -

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ..... (๑)
- ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) ..... (๑๑)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปรายสาระสำคัญของ
ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... (๑๙)

ส่วนที่ ๑

ความเป็นมาและสาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาและสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ความเป็นมาของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เสนอโดยคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙
เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ฉบับนี้ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘
ลงมติอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา
ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. หลักการและเหตุผล

๑.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่ง อนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำ ของจำเลยไม่เป็นความผิด (เพิ่มมาตรา ๖/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

(๓) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่ และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๔) กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๕) กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕)

(๖) ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา

๑.๒ เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ รวมทั้งการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดวิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่าย และปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา ๑)

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

๔. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๒)

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

๕. เนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติ

- กำหนดผู้มีหน้าที่ในการแจ้งสิทธิและผู้มีสิทธิได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๖/๑))

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ ในหมวด ๑ บททั่วไป แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๖/๑ ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลย ทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้”

- กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗))

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

“มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณา
คำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วย
ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงาน
ศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสภาทนายความ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี
ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครอง
สิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน
ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคน”

- กำหนดอำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณา
คำตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๕
(เพิ่มมาตรา ๑๔/๑))

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติคำตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๑๔/๑ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาคำตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะหนึ่งหรือหลายคณะ
ตามความเหมาะสม โดยมีองค์ประกอบตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาอนุมัติคำตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้
ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐาน
ที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับ
การพิจารณาและการดำเนินการของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งด้วย

ในการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม”

- กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒))

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี”

- กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕))

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา ๘ (๑) ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคสอง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามวรรคสองแล้ว

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจได้สวนหลักฐานเพิ่มเติม โดยสืบพยานเองหรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้”

- กำหนดให้ยกเลิกรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้รายการท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน (ร่างมาตรา ๘)

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้รายการท้ายพระราชบัญญัตินี้แทน

- กำหนดบทเฉพาะกาล (ร่างมาตรา ๙)

มาตรา ๙ ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งจนกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้

- กำหนดมาตรารักษาการ (ร่างมาตรา ๑๐)

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๖. รายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

รายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจรับค่าตอบแทนได้ ตามมาตรา ๑๗ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ดังต่อไปนี้

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน

มาตรา ๒๒๔

มาตรา ๒๓๘

ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต

มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔

หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย

มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐

หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕

หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา

มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ

มาตรา ๓๐๙

มาตรา ๓๑๐

มาตรา ๓๑๑

มาตรา ๓๑๒ ทวิ

มาตรา ๓๑๓

ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และชิงทรัพย์

มาตรา ๓๓๖

หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์สิน ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์

มาตรา ๓๓๗

มาตรา ๓๓๘

มาตรา ๓๓๙ ทวิ

มาตรา ๓๔๐

มาตรา ๓๔๐ ทวิ

หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก

มาตรา ๓๖๕

ส่วนที่ ๒

ตารางเปรียบเทียบ

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

กับ

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p> <p>มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ ในหมวด ๑ บททั่วไป แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>“มาตรา ๖/๑ ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทนายซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในกรณีที่มีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลยทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้”</p> <p>มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวง</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีความพร้อมก่อนพระราชบัญญัติจะมีผลใช้บังคับต่อไป</p> <p>เพื่อให้ผู้เสียหายหรือทนายซึ่งได้รับความเสียหาย หรือจำเลยได้รับทราบถึงสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น</p>
<p>มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ</p>		

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
<p>ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมการยุติธรรม ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนสหภาพแรงงาน และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกห้าคน เป็นกรรมการ ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านสาธารณสุขอย่างน้อยด้านละหนึ่งคน</p> <p>ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการ และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคนก็ได้</p>	<p>การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสหภาพแรงงาน เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี ซึ่งในจำนวนนี้ ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อย ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ</p> <p>ให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหาย และจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกินสองคน”</p> <p>มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔</p> <p>“ มาตรา ๑๔/๑ คณะกรรมการอาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะหนึ่งหรือหลายคณะ ตามความเหมาะสม โดยมีองค์ประกอบตามที่คณะกรรมการ กำหนด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) พิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือ ค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p>	<p>เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัตินี้มีผลรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น</p>

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔	ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.	เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม
<p>มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงาน ตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าจำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี</p>	<p>(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใด ที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา</p> <p>(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย</p> <p>ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับการพิจารณา และการดำเนิน การของ คณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งด้วย</p> <p>ในการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้ตามมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม"</p> <p>มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>"มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ตามมาตรา ๑๘/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานว่า จำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุด ว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมีได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี"</p> <p>มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่ง พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p>	<p>เพื่อให้การยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น</p>

<p>พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด</p> <p>การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งแล้ว</p> <p>ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจได้ส่วนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเอง หรืออาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นตามความเห็นสมควรทำแทนก็ได้</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....</p> <p>“มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด</p> <p>ในกรณีที่มีผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งหรือตามมาตรา ๘ (๑) ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด</p> <p>การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคสอง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามวรรคสองแล้ว</p> <p>ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจได้ส่วนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเองหรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามความเห็นสมควรทำแทนก็ได้”</p> <p>มาตรา ๘ ให้ยกเลิกการทนายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้รายการทนายพระราชบัญญัติมีแทน</p> <p>มาตรา ๙ ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p> <p>เพื่อให้การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์เป็นไปตามลำดับชั้น</p>
--	---	--

<p>พระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหาย และคำทบทวน และคำใช้จ่ายแก่เจ้าเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติคำตอบแทนผู้เสียหาย และคำทบทวน และคำใช้จ่ายแก่เจ้าเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>..... นายกรัฐมนตรี</p>	<p>เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม</p>
---	--	----------------------------------

<p>รายการทั่วยพระราชาบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔</p> <p>_____</p> <p>ความผิดที่กระทำความเสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจรับค่าตอบแทนได้ตามมาตรา ๑๗ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด</p> <p>ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗</p> <p>ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔</p> <p>หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐</p> <p>หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แก่ลูก มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕</p> <p>หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘</p>	<p>รายการทั่วยพระราชาบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...)</p> <p>พ.ศ. ....</p> <p>_____</p> <p>ความผิดที่กระทำความเสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจรับค่าตอบแทนได้ตามมาตรา ๑๗ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ดังต่อไปนี้</p> <p>ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิด ภัยอันตรายต่อประชาชน มาตรา ๒๒๔</p> <p>มาตรา ๒๓๘</p> <p>ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗</p> <p>ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔</p> <p>หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐</p> <p>หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แก่ลูก มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕</p> <p>หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘</p>	
--	---	--

	<p>ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง</p> <p>หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ</p> <p>มาตรา ๓๐๙</p> <p>มาตรา ๓๑๐</p> <p>มาตรา ๓๑๑</p> <p>มาตรา ๓๑๒ ทวิ</p> <p>มาตรา ๓๑๓</p> <p>ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน</p> <p>หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์ และวิ่งราวทรัพย์</p> <p>มาตรา ๓๓๖</p> <p>หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก ทรัพย์</p> <p>มาตรา ๓๓๗</p> <p>มาตรา ๓๓๘</p> <p>มาตรา ๓๓๙ ทวิ</p> <p>มาตรา ๓๔๐</p> <p>มาตรา ๓๔๐ ทวิ</p> <p>หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก</p> <p>มาตรา ๓๖๕</p>	
--	---	--

ส่วนที่ ๓

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ประกอบร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๖๕๘ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้ความเห็นของกระทรวงกลาโหม และสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ต่อมาสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๓/๓๓๔๕๑ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณารวมกับร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ที่อยู่ในระหว่างการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงาน สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา ก่อนเสนอ สภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

ในการตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้เสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณา โดยมีผู้แทนกระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นผู้ชี้แจงรายละเอียด และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นสมควรจัดทำเป็นบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... โดยมีสาระสำคัญเป็นแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” เพื่อให้รวมถึงผู้ประสพภัยซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เพื่อกำหนดเพิ่มผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน รวมทั้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นเลขานุการและข้าราชการในสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ช่วยเลขานุการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

(๓) เพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการมอบอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายให้แก่คณะอนุกรรมการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๘)

(๔) แก้ไขเพิ่มเติมสถานที่ยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย เพื่อกำหนดให้หน่วยงานอื่นที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นสถานที่ยื่นคำขอ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๕) แก้ไขเพิ่มเติมการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการเพื่อให้ครอบคลุมถึงการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕)

(๖) แก้ไขเพิ่มเติมรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อกำหนดให้ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินและความผิดลหุโทษที่ทำให้ผู้เสียหายได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจรวมถึงความผิดฐานค้ำมนุษย์เป็นความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้

๒. ข้อสังเกตและความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการคลัง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงคมนาคม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติโดยไม่มีข้อสังเกต ส่วนกระทรวงกลาโหมและสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นชอบด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติโดยมีข้อสังเกตเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

๒.๑ กระทรวงกลาโหม มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า รายการท้ายพระราชบัญญัติฉบับที่ขอแก้ไขเพิ่มเติมนี้ ในส่วนความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งจะทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ นั้น มีการบัญญัติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาไว้ใน (๑) (ก) ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐ ซึ่งการบัญญัติเช่นนี้โดยไม่นำประมวลกฎหมายอาญาทหารบางมาตรามาบัญญัติรวมไว้ด้วย อาจมีผลกระทบต่อการศึกษาจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายที่มีสถานะเป็นทหารซึ่งเมื่อไม่มีการบัญญัติความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาทหารไว้ให้ครอบคลุมด้วยแล้ว ทำให้มีผลกระทบต่อผู้เสียหายที่มีสถานะเป็นทหารที่ไม่อาจจะขอรับค่าตอบแทนได้

๒.๒ สำนักงานศาลยุติธรรม มีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เพิ่มเติมตามรายการท้ายพระราชบัญญัติซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้นั้นเป็นความผิดที่รวมการกระทำหลายอย่าง โดยมีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินรวมอยู่ด้วย ในขณะที่มาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ กำหนดให้ค่าตอบแทนที่จะจ่ายแก่ผู้เสียหายรวมถึงค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร จึงอาจเปิดช่องให้มีการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายสำหรับความเสียหายต่อทรัพย์สินที่สูญหายไปโดยไม่ได้กระทำความผิดได้

๓. สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... สรุปผลการพิจารณาได้ดังต่อไปนี้

๓.๑ กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้เตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการให้มีความพร้อมก่อนพระราชบัญญัตินี้จะมีผลใช้บังคับต่อไป (ร่างมาตรา ๒)

๓.๒ ตัดเรื่องการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ผู้เสียหาย” เพื่อไม่ให้รวมถึงผู้ประสพภัยซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓) ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ ออก โดยเห็นว่าการแก้ไขบทนิยามจะมีผลเป็นการกระทบสิทธิของผู้เสียหายที่เป็นผู้ประสพภัยตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสพภัยจากรถ ซึ่งเคยมีสิทธิขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ กำหนดให้คณะกรรมการคำนึงถึงโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย จึงไม่ทำให้ผู้เสียหายได้รับเงินค่าตอบแทนซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด

๓.๓ กำหนดให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นผู้มีหน้าที่ในการแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องหรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลยทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๖/๑))

๓.๔ แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยตัดหน่วยงานที่มีได้เกี่ยวข้องกับการพิจารณาค่าตอบแทนและค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายตามกฎหมายนี้ออกไป ทั้งนี้ เพื่อให้องค์ประกอบของคณะกรรมการและจำนวนกรรมการมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗))

๓.๕ เพิ่มให้คณะกรรมการอาจแต่งตั้งและกำหนดองค์ประกอบของคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะหนึ่งหรือหลายคณะได้ตามความเหมาะสม เพื่อให้การพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑))

๓.๖ แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒))

๓.๗ แก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย โดยหลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์เป็นไปตามลำดับชั้น (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕))

๓.๘ กำหนดบทเฉพาะกาลโดยบัญญัติให้ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง จนกว่า จะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ร่างมาตรา ๙)

๓.๙ เพิ่มมาตรารักษาการเพื่อรองรับบทเฉพาะกาลดังกล่าว (ร่างมาตรา ๑๐)

๓.๑๐ ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ โดยได้เพิ่มมาตรา ๓๐๙ มาตรา ๓๓๗ และมาตรา ๓๖๕ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้ครอบคลุมฐานความผิดที่ได้กระทำต่อชีวิต และร่างกายของผู้เสียหายโดยตรง และตัดความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๗ ออก เนื่องจากความผิดฐานค้ำมนุษย์ตามมาตรา ๖ ดังกล่าวได้รวมการกระทำหลายอย่างเข้าไว้ด้วยกันซึ่งการกระทำบางอย่างอาจมิใช่ความผิดเกี่ยวกับ เพศหรือมุ่งทำร้ายต่อชีวิตหรือร่างกายของผู้เสียหายโดยตรง และหากการกระทำนั้นเป็นความผิดตาม รายการท้ายพระราชบัญญัตินี้แล้ว ผู้เสียหายนั้นก็อาจขอรับค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ได้

๓.๑๑ สำหรับข้อสังเกตของกระทรวงกลาโหมตามข้อ ๒.๑ เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องนำ มาตราในประมวลกฎหมายอาญาทหารมาบัญญัติรวมไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพราะเมื่อมีการกระทำต่อผู้เสียหายที่เป็นทหารและความผิดดังกล่าวเป็นความผิดตามประมวล กฎหมายอาญาตามรายการท้ายพระราชบัญญัตินี้ ผู้เสียหายที่เป็นทหารย่อมมีสิทธิยื่นคำขอ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ได้

ส่วนข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมตามข้อ ๒.๒ เห็นว่า ค่าตอบแทน ความเสียหายอื่นที่คณะกรรมการเห็นสมควรตามมาตรา ๑๘ จะต้องอยู่ภายในขอบเขตของบทนิยาม คำว่า “ผู้เสียหาย” ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการทำความผิดอาญา ของผู้อื่น ดังนั้น ผู้เสียหายที่จะได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องได้รับความเสียหาย ถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจ หากผู้เสียหายนั้นสูญเสียเพียงทรัพย์สินไม่อาจขอรับค่าตอบแทนได้

นอกจากนี้ ได้ปรับปรุงแก้ไขถ้อยคำในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ ร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติให้ถูกต้องและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๔. ประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ

ประชาชนซึ่งเป็นผู้เสียหายหรือทนายทซึ่งได้รับความเสียหายจากการกระทำ ความผิดอาญาตามที่กำหนดไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัติ หรือจำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิด มีสิทธิยื่นขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา รวมทั้งกระบวนการยื่นคำขอและพิจารณาคำขอสามารถทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๕๙

ปัญหาการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา*

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มีผลบังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ในระหว่างเวลาดังกล่าวมีคดีอาญาที่ (๑) จำเลย ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการและ (๒) ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษา ถึงที่สุดยกฟ้องนับหมื่นคดี แต่มีจำเลยจำนวนไม่น้อยนักที่ได้รับค่าทดแทนที่ต้องถูกคุมขัง ระหว่างการพิจารณาคดีและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีที่ตนต้องเสียไป จำเลยบางคนจะต้องซื้อหาข้าวแรง และศาลไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดี หรือจำเลยบางคนแม้ถูกฟ้องร้อง ดำเนินคดีในข้อหาไม่ร้ายแรง แต่เนื่องจากเป็นคนยากจน ไร้ญาติขาดมิตร จึงไม่สามารถหาหลักประกัน เพื่อขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดีได้ บางคนศาลชั้นต้นแม้มีคำพิพากษายกฟ้อง แต่กลับต้องถูกคุมขังระหว่างการอุทธรณ์ เสมือนหนึ่งว่าศาลเองก็ไม่เชื่อมั่นว่าคำพิพากษาของศาลเอง ที่ให้ยกฟ้องถูกต้องแล้ว

จำเลยเหล่านี้จำนวนไม่น้อยต้องถูกจองจำอยู่ในคุกนานนับปีกกว่าที่ศาลจะมีคำพิพากษา ถึงที่สุดยกฟ้อง ภาครัฐลดอัตราสิทธิเสรีภาพโดยการคุมขัง บางคนกระทั่งเสียชีวิตในคุก ใช้แต่เพียงเท่านั้น การที่จำเลยคนหนึ่งถูกจองจำอยู่เป็นระยะยาวนานย่อมมีผลกระทบต่อครอบครัวและบุคคลใกล้ชิด ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และผลกระทบทางด้านจิตใจ หลายครอบครัวต้องแตกสลายเนื่องจากหัวหน้า ครอบครัว หรือสมาชิกที่เป็นหลักของครอบครัวต้องถูกจองจำระหว่างการพิจารณาคดีเป็นเวลานาน กลายเป็นปัญหาและภาระของสังคมในที่สุด

ปัญหาหลักของการที่อดีตจำเลยในคดีอาญานับพัน ๆ คนไม่มีโอกาสได้รับค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีคือการวินิจฉัยตีความกฎหมายของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และการวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ยื่นคำขอของศาลอุทธรณ์ตามอำนาจที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ มาตรา ๒๐ (๓) ซึ่งระบุว่า จำเลยมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้ เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุด ในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลย ไม่เป็นความผิด มักมีการหยิบยกคดีเซอร์แอน ดันแคน ซึ่งจากเหตุบังเอิญทำให้พบหลักฐานชัดเจน ว่าผู้ที่ตกเป็นจำเลยและต่อมาเป็นนักโทษในข้อหาฆาตกรรมเซอร์แอนนั้น แท้ที่จริงเป็นผู้บริสุทธิ์ และเป็นเหยื่ออธรรมของกระบวนการยุติธรรม จนต้องมีการรื้อฟื้นคดีขึ้นมาใหม่เป็นตัวอย่าง จำเลยในคดีดังกล่าว “ตกเป็นแพะของกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ” นับตั้งแต่ชั้นตำรวจ

---

* ที่มา : เว็บไซต์มูลนิธินิสิตนวัตวัฒนธรรม, บทความ : ปัญหาการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา, โดย สมชาย หอมลออ, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ <https://voicefromthais.wordpress.com/2011/05/17/บทความ-ปัญหาการพิจารณา/>

และพนักงานสอบสวน อัยการที่ไม่ได้ทำหน้าที่ในการตรวจสอบกลิ่นกรองพยานหลักฐาน การใช้ดุลยพินิจของศาล และระบบการให้ความช่วยเหลือด้านกฎหมายของรัฐแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญาที่เป็นคนยากจน และความรับผิดชอบในทางวิชาชีพของทนายความในคดี จำเลยหลายคน ในคดีเซอร์แอนถูกจับกุมคุมขังระหว่างการดำเนินคดี และตามคำพิพากษาที่ถึงที่สุดว่ามีความผิดตามฟ้องของพนักงานอัยการ โดยที่พวกเขาบางคนไม่มีโอกาสเข้าถึงความยุติธรรมเลย เนื่องจากได้เสียชีวิตไปก่อนในคุก แม้อัยการเซอร์แอน ดันแคน จะได้เปิดเผยตัวตนอันแท้จริงและปัญหาของกระบวนการยุติธรรม ทั้งระบบอย่างล่อนจ้อนแล้วก็ตาม แต่จนบัดนี้ก็ยังไม่ได้มีการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ทั้งระบบอย่างมีนัยสำคัญแต่อย่างใด

ดังมีคดีตัวอย่างมากมายทั้งจากประสบการณ์ในการทำงานขององค์การเอกชน ด้านสิทธิมนุษยชน ข่าวสารในสื่อมวลชน ของทีวีไทยเป็นต้น จึงน่าจะเชื่อได้ว่ายังมีจำเลยในคดีอื่น ๆ อีกไม่น้อยที่ตกเป็นแพะ เช่นเดียวกับจำเลยในคดีเซอร์แอน ดันแคน เพียงแต่คนเหล่านั้นไม่โชคดี ให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรม ได้รับการชดใช้เยียวยาเช่นเดียวกับจำเลยหรือญาติในคดี เซอร์แอนเท่านั้น ตามหลักสิทธิมนุษยชน “มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์ และสิทธิ ต่างล้วนมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งภราดรภาพ” [ข้อ ๑ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ (“ปฏิญญา”) มนุษย์ได้ยอมสละ หรือจำกัดสิทธิเสรีของตนเพื่อสร้างสังคมและรัฐเพื่อประกันว่าสิทธิมนุษยชนของตนจะได้รับการปกป้อง และส่งเสริมโดยรัฐ ดังนั้น รัฐจึงมีหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของคนทุกคน โดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าด้วยเหตุหรือบนพื้นฐานใด ๆ โดยรัฐจะต้องใช้มาตรการทางนโยบาย และกฎหมายที่เที่ยงธรรมและได้ผลเพื่อการดังกล่าวการที่รัฐใช้มาตรการทางอาญาจับกุมคุมขัง ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิด ควบคุมตัวเป็นผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนและเป็นจำเลยในคดีอาญา ระหว่างการพิจารณาคดี เป็นมาตรการของรัฐในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิของผู้อื่นให้ปลอดภัยจากอาชญากรรม แต่เมื่อต่อมาพบว่าผู้ที่ถูกจับกุมคุมขัง และ “ปรากฏตามคำพิพากษาในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด” สังคมและรัฐจึงต้องชดใช้เยียวยาเยียวยาจำเลยสำหรับความเสียหายต่าง ๆ ที่จำเลยและครอบครัว ได้รับจากการที่จำเลยต้องถูกดำเนินคดีสูญเสียอิสรภาพ ชื่อเสียงและเกียรติยศต่าง ๆ การชดใช้เยียวยา ประการหนึ่งคือ การที่รัฐต้องจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีแก่จำเลย ซึ่งกล่าวตามความเป็นจริงโดยทั่วไปแล้วก็ยังไม่เพียงพอต่อความเสียหายที่จำเลยและครอบครัวได้รับ ปัญหาในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยทั้งในระดับคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ และศาลอุทธรณ์ในกรณีที่ดีต่อจำเลยหรือญาติ (กรณีจำเลยเสียชีวิตไปก่อน) ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ และได้อุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์นั้น ทั้งคณะกรรมการและศาลอุทธรณ์ ได้ยึดแนวว่า การที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยยกฟ้องเพราะเหตุพนักงานอัยการโจทก์ ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่น่าสืบพิสูจน์ว่าจำเลยผู้ยื่นคำขอรับค่าทดแทนเป็นผู้กระทำความผิด ข้อเท็จจริงจึงยังไม่เป็นที่ยุติว่า ผู้ยื่นคำขอมิได้เป็นผู้กระทำความผิดตามฟ้อง กรณีจึงไม่อยู่ในเกณฑ์ที่ผู้ยื่นคำขอจะมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ (ดังตัวอย่างคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์

คดีหมายเลขดำที่ ๓๓๕๗/๒๕๕๑ หมายเลขแดงที่ ๑๘๓๐/๒๕๕๓ ซึ่งมีนายมานิเพาะ มามะ เป็นผู้ยื่นอุทธรณ์) แนวการวินิจฉัยของคณะกรรมการและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในลักษณะดังกล่าว จึงปิดประตูตายสำหรับผู้ที่เคยตกเป็นจำเลยในคดีอาญา ที่ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดยกฟ้อง ให้พ้นข้อหาความผิดแล้วนับพินับหมิ่น ที่บางคนต้องถูกจองจำและตกอยู่ในห้วงเหวของความทุกข์ระทมนานนับปี ไม่ให้มีโอกาสได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย โดยเหตุว่าข้อเท็จจริง จึงยังไม่เป็นที่ยุติว่า ผู้ยื่นคำขอมิได้เป็นผู้กระทำผิดตามฟ้อง แนวการตีความข้อกฎหมายดังกล่าว ของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการและคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ในลักษณะดังกล่าวจึงน่าจะไม่ใช่ชอบ ด้วยหลักสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรม กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากหลักสิทธิมนุษยชน และหลักกฎหมายอาญาที่ว่า “ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดทางอาญา มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมายในการพิจารณาคดี ที่เปิดเผย ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี” [ปฏิญญาฯ ข้อ ๑๑(๑)] ดังนั้นในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดยกคำฟ้องของพนักงานอัยการปล่อยจำเลยให้เป็นอิสระ และพ้นข้อหาไปนั้น ก็ต้องถือว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำผิดตามฟ้องของพนักงานอัยการ อดีตจำเลย คนนั้นไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด ทั้งก่อนตกเป็นผู้ต้องหา ในระหว่างการสอบสวน และในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล และหลังจากตนได้รับการปล่อยตัวให้เป็นอิสระจากการจองจำและพ้นจาก ข้อกล่าวหาแล้ว จึงไม่มีเวลาใด ๆ เลยที่จำเลยเป็นผู้กระทำผิด จึงไม่มีเหตุผลใด ๆ เลยที่จำเลยจะต้อง ต่อสู้คดีเพื่อพิสูจน์ให้ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำผิด เพื่อให้ปรากฏตามคำพิพากษาในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริง พังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดจากหลักการที่ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยในคดีอาญา เป็นผู้บริสุทธิ์ดังกล่าว นำไปสู่วิธีการพิจารณาคดีที่อัยการโจทก์จะต้องเป็นฝ่ายนำพยานหลักฐาน เข้าพิสูจน์ต่อศาล ซึ่งเป็นคนกลางว่าจำเลยได้กระทำความผิดตามข้อหาจริง ดังนั้นในการต่อสู้คดีอาญา ของจำเลยนั้น หากอัยการโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ต่อศาลได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด จำเลยก็ไม่จำเป็นต้อง พิสูจน์ว่า ตนมิได้เป็นผู้กระทำผิด ซึ่งในการพิจารณาของศาลก็จะพิจารณาว่าพยานหลักฐาน ของอัยการโจทก์พอฟังได้หรือไม่ว่า จำเลยน่าจะเป็นผู้กระทำผิด แล้วจึงนำพยานหลักฐานของจำเลย มาพิจารณาหักล้าง หากศาลได้พิจารณาแล้วว่า พยานของอัยการโจทก์ น่าเชื่อถือปราศจากข้อสงสัย อันสมควรแล้วว่าจำเลยกระทำความผิด ศาลจึงสามารถพิพากษาลงโทษจำเลยได้ ในทางปฏิบัติ ทนายความจำเลยหากได้พิจารณาแล้วว่าพยานหลักฐานของอัยการโจทก์ไม่พอที่จะพิสูจน์ความผิด ของจำเลยได้ ทนายความจำเลยก็ไม่จำเป็นต้องนำพยานของจำเลยเสนอต่อศาลเพื่อพิสูจน์ว่าจำเลย ไม่ได้เป็นผู้กระทำผิด

สำหรับศาลเอง เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานของอัยการโจทก์แล้วว่าไม่พอที่จะพิสูจน์ว่า จำเลยได้กระทำความผิดจริง ก็อาจมีคำพิพากษายกฟ้องได้เลยโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาพยานหลักฐาน ของจำเลยแต่อย่างใด ดังนั้นคำพิพากษาของศาลจึงมีไม่มากนักที่ปรากฏตามคำพิพากษาในคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ และคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์จึงน่าจะสอดคล้องกับการปฏิบัติในเรื่องการพิจารณาคดีอาญา ดังกล่าว และเท่ากับเป็นการตั้งเงื่อนไขว่า หากจำเลยรายใดต้องการค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาแล้ว ก็จะต้องนำสืบให้ได้ว่า ตนมิได้เป็นผู้กระทำผิด ทั้งจะต้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเช่นนั้นอีกด้วย จริงอยู่ตามมาตรา ๒๕ วรรคสุดท้ายของพระราชบัญญัติ ให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติม

โดยสืบพยานเองหรืออาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้ แม้ศาลอุทธรณ์จะให้มีการไต่สวนตามอำนาจของศาลอุทธรณ์ดังกล่าว ก็คงไม่สามารถทำให้คำพิพากษาของศาลเจ้าของคดีอาญาอันถึงที่สุดแล้วให้ปรากฏตามคำพิพากษาข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดได้อีก เนื่องจากศาลในคดีนั้นได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดไปแล้ว ผลการไต่สวนของศาลอุทธรณ์ หากได้กระทำไปก็ไม่มีผลในการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาของคดี อันจะทำให้อดีตจำเลยสามารถมีสิทธิในการรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายได้ หากแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการและศาลอุทธรณ์ยังเป็นเช่นนี้อยู่ การที่คณะกรรมการและศาลอุทธรณ์ยึดแนวการตีความคำว่า ต้องปรากฏตามคำพิพากษาในคดีนั้นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด ในลักษณะดังกล่าว อาจมีผลให้รัฐสามารถประหยัดงบประมาณที่จะต้องจ่ายเป็นค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากในแต่ละปีมีคดีอาญาที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องในอัตราที่สูง แต่ผลเสียก็คือ นอกจากทำให้อดีตจำเลยจำนวนมากไม่สามารถขึ้นค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแล้ว ยังมีผลทำให้ไม่มีการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบที่จะทำให้ “บุคคลย่อมมีสิทธิที่จะให้คดีของตนได้รับการพิจารณาอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม” การที่รัฐไม่ต้องรับผิดชอบ หรืออีกนัยหนึ่งการที่คำวินิจฉัยของคณะกรรมการและคำพิพากษาของศาล ทำให้รัฐสามารถหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในการชดใช้เยียวยาให้แก่จำเลยซึ่งตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนเนื่องจากความอ่อนแอ ไร้ประสิทธิภาพ หรือกระทั่งฉ้อฉลของกระบวนการยุติธรรม เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้รัฐไม่มีเจตจำนงทางการเมืองอย่างแท้จริงในการที่จะปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ผลของการละเลยดังกล่าวของรัฐ ทำให้กระบวนการยุติธรรม ล่าช้า ไม่มีมาตรฐานหรือสองมาตรฐาน กระทั่งมีการนำเอาการคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างการพิจารณา โดยเฉพาะคดีความมั่นคงมาใช้ในลักษณะเป็นมาตรการในการในการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยว่าจะภัยต่อความมั่นคงของประเทศ เช่นในกรณีภาคใต้ ในลักษณะเป็นการควบคุมตัวในเชิงป้องกัน (Preventive Detention) ซึ่งตามระบบกฎหมายไทยอนุญาตให้ทำได้เฉพาะในกรณีที่มีการประกาศภาวะฉุกเฉินเท่านั้น โดยควบคุมตัวได้ไม่เกิน ๓๐ วัน แต่มีคดีอาญาจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคดีความมั่นคงที่จำเลยถูกควบคุมตัวหลายปี กว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้พ้นข้อกล่าวหาไปนั้น นอกจากเกิดจากการไร้ประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมแล้ว ยังเกิดจากการบิดเบือนการใช้กฎหมาย โดยนำเอามาตรการคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีและในระหว่างอุทธรณ์ ฎีกามาใช้เป็นมาตรการในเชิงป้องกัน หรือ Preventive Detention ด้วยการที่รัฐขาดเจตจำนงในการปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม และการปฏิบัติของพนักงานในกระบวนการยุติธรรมในบางกรณี ที่ถือหลัก Preventive Detention มีผลให้ในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญานั้น มีคดีที่ศาลยกฟ้องในอัตราที่สูงมาก ในกรณีคดีความมั่นคงทางใต้ มีอัตราสูงเกือบร้อยละ ๕๐ ส่วนคดีอาญาทั่ว ๆ ไปก็มีอัตราสูงเช่นเดียวกัน ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว มักเป็นคนยากจน ขาดความรู้และเงินทองที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดี ทำให้ไม่ได้รับความยุติธรรม และเมื่อได้รับความยุติธรรมระดับหนึ่งจากศาลเจ้าของสำนวนคดีที่พิพากษายกฟ้องแล้ว ก็ยังไม่ได้รับการชดใช้เยียวยาที่ได้รับความเสียหายจากการจองจำด้วย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเหยื่ออาชญากรรมในประเทศไทย ตามมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน^๑

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหาย จำเลย และเหยื่อในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงได้เตรียมความพร้อมตามนโยบายรัฐบาลในการรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายใต้กรอบความร่วมมือด้านต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านความมั่นคง โดยได้ทำการศึกษาระบบกฎหมาย แนวนโยบาย มาตรการหรือกลไกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมของประเทศต่างๆ ในกลุ่มสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) เช่น ประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา เวียดนาม เป็นต้น เพื่อกำหนดรูปแบบวิธีการในการช่วยเหลือทางกฎหมายด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ปัจจุบันการช่วยเหลือเหยื่อในประเทศไทยเป็นการชดเชยตามแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักที่ว่า “เหยื่อจะต้องได้รับการชดเชยให้สถานภาพภายหลังประสบอาชญากรรม กลับสู่สภาพเดิมก่อนประสบอาชญากรรม” โดยความเสียหายในที่นี้รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สิน ร่างกาย จิตใจ หรือชีวิต ซึ่งจำนวนเงินที่ผู้เสียหายได้รับการชดเชยจะอยู่ในระดับเท่ากับมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นรวมถึงค่ารักษาพยาบาล ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจ ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ และค่าตอบแทนความเสียหายอื่น ทั้งนี้จำนวนเงินที่ผู้เสียหายได้รับจะไม่เกินไปกว่าค่าความเสียหายจริง ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพและความไม่ยั่งยืนทางการคลังของระบบ ทั้งนี้ การจ่ายเงินจะแตกต่างกันไปตามกฎหมายในแต่ละประเทศ สำหรับแหล่งที่มาของเงินที่ชดเชยประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ

(๑) ผู้กระทำผิด การให้ผู้กระทำผิดชดเชยความเสียหายให้กับเหยื่อ ซึ่งตั้งอยู่บนหลักการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจากการละเมิดในกฎหมายแพ่ง โดยผู้กระทำผิดควรจ่ายค่าเสียหายให้กับเหยื่อ และจ่ายเพิ่มอีกส่วนหนึ่ง (Criminal surcharge) ให้กับรัฐในรูปของค่าปรับหรือการถูกลงโทษในรูปแบบอื่น

(๒) รัฐ การให้รัฐเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายในการชดเชยความเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม เป็นแนวคิดที่ผสมผสานเรื่องสวัสดิการเข้าด้วยกันกับแนวคิดในเรื่องละเมิด เพราะถือว่าการชดเชยความเสียหายจากอาชญากรรมเป็นสวัสดิการประเภทหนึ่งที่รัฐจัดสรรให้กับประชาชนผู้เสียหาย ในลักษณะเดียวกับการบริการทั่วไป เช่น การรักษาพยาบาล และการศึกษา และ

(๓) กองทุน การจัดตั้งกองทุนชดเชย เป็นการจัดตั้งกองทุนที่มีรายได้หลักที่มาจากค่าปรับ และค่าชดเชยความเสียหายที่เรียกเก็บจากผู้กระทำผิดและนำมารวมไว้เป็นกองทุน เพื่อจ่ายเงิน

^๑ ที่มา : วารสารสิทธิมนุษยชน, เรื่อง “การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนเหยื่ออาชญากรรมในประเทศไทยตามมาตรฐานสากลเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน”, ฉบับที่ ๒ เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๘, โดย นายศุขโข สืบสุข, นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.humanrightscenter.go.th/HRD/F1/วารสารสิทธิมนุษยชน%20ปี%20๒๕๕๘%20ฉบับที่%20๒๐.pdf.

ค่าชดเชยความเสียหายคืนสู่เหยื่อ จึงมีจุดเด่นที่สำคัญคือ ตั้งอยู่บนแนวคิดที่เป็นธรรมที่ให้ผู้กระทำผิดได้ชดเชยเหยื่อโดยไม่ต้องให้สังคมต้องแบกรับภาระทางการคลังสามารถชดเชยให้เหยื่อได้แม้ในกรณีที่ไม่สามารถบังคับเอาจากผู้กระทำผิดได้โดยตรง

ดังนั้น ในอนาคตจึงเห็นควรปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของกองทุนที่มีแหล่งรายได้หลักจากค่าปรับจากผู้กระทำผิดที่ต้องจ่ายเพิ่มเติมไปจากมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้น ซึ่งตั้งอยู่บนหลักสากลที่ว่า “เงินที่ชดเชยจะเป็นส่วนที่เหยื่อไม่สามารถเรียกเก็บได้จากผู้กระทำผิดแล้วเท่านั้น” โดยมีรายได้รองจากเงินอุดหนุนที่รัฐส่งเข้ากองทุนตามความจำเป็นเพื่อช่วยให้กองทุนมีสภาพคล่องหรือมีความยั่งยืนทางการคลัง โดยกองทุนที่จัดตั้งขึ้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐาน ดังนี้

(๑) ความมีประสิทธิภาพ เหยื่อสามารถได้รับการชดเชยตามสิทธิเพียงพอกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และได้รับการชดเชยในระยะเวลาที่รวดเร็ว

(๒) ความเป็นธรรม การกำหนดให้เหยื่อสามารถได้รับการชดเชยอย่างเหมาะสมตามสิทธิและสอดคล้องกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง และการสร้างให้เกิดความเป็นธรรมในรูปแบบของเงินชดเชยควรมาจากเงินของผู้กระทำผิดเป็นหลัก

(๓) ความยั่งยืน การกำหนดระดับเงินอุดหนุนจากภาครัฐในรูปของเงินงบประมาณ และการกำหนดอัตราการชดเชยให้กับเหยื่อ ในระดับที่ช่วยให้กองทุนมีความยั่งยืนทางการคลังในระยะยาว และ

(๔) ศักยภาพในการลดอาชญากรรมเป้าหมายของการจัดตั้งกองทุนไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น เท่านั้น

หากยังรวมถึงการสร้างความยั่งยืนของกองทุน การสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับเหยื่อ ตลอดจนการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา การลดความระมัดระวังของสาธารณชนในการป้องกันตนเอง ไม่ให้สุ่มเสี่ยงจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้วยสำหรับกองทุนของประเทศไทยที่จัดตั้งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระยะ คือ

ระยะที่ ๑ เป็นการจัดตั้งกองทุนที่ประกอบด้วยแหล่งรายได้จากงบประมาณอุดหนุนจากรัฐและเงินบริจาคจากสาธารณะ โดยผู้กระทำผิดมีหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้กับเหยื่อโดยตรง และจ่ายเงินส่วนหนึ่งเข้ากองทุนในรูปของ Crime surcharge จากนั้นกองทุนจึงจะจ่ายเงินชดเชยแก่เหยื่อเฉพาะส่วนที่เหยื่อไม่สามารถเรียกเก็บจากผู้กระทำผิดได้โดยตรง

ระยะที่ ๒ เป็นการลดหรือตัดเงินงบประมาณอุดหนุนจากรัฐภายหลังที่กองทุนเริ่มมีความยั่งยืนทางการคลัง โดยมีแหล่งรายได้หลักจากผู้กระทำผิดในรูปของ Crime surcharge และจากเงินบริจาค โดยการจ่ายเงินชดเชยจะเหมือนในระยะแรก

และระยะที่ ๓ เป็นระบบการชดเชยเหยื่อโดยตรงซึ่งเหยื่อไม่ต้องเป็นฝ่ายเรียกเก็บจากผู้เสียหายเอง และให้ผู้กระทำผิดจ่ายค่าสินไหมทดแทนจากความเสียหายและ Crime surcharge เข้ากองทุนโดยตรง ซึ่งช่วยให้เหยื่อได้รับการชดเชยที่รวดเร็วจากกองทุน และไม่ต้องแบกรับภาระในการเรียกค่าสินไหมทดแทนเอง

จากการศึกษาระบบการให้ความช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมทั้งในระดับสากล สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และกลุ่มประเทศอาเซียน โดยในทุกๆ ประเทศที่มีระบบการจ่ายค่าตอบแทนแก่เหยื่ออาชญากรรม สำหรับความเสียหายที่เกิดขึ้นจะดำเนินการชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม โดยไม่คำนึงว่าเหยื่ออาชญากรรมนั้น จะมีสัญชาติอะไรหากได้รับความเสียหายตามเงื่อนไขของกฎหมายแล้ว ย่อมมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนดังกล่าวเสมอภาคกัน ดังนั้น การจ่ายเงินชดเชยค่าเสียหายแก่เหยื่ออาชญากรรม จึงถือได้ว่าสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรมแล้ว ส่วนแนวคิดในการจัดตั้งกองทุนเหยื่ออาชญากรรมรวมในกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น แม้จะยุ่งยากและมีข้อจำกัดอย่างมาก ซึ่งแม้แต่ในกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป ก็ไม่อาจจะจัดตั้งกองทุนระหว่างประเทศเพื่อชดใช้ค่าเสียหายแก่เหยื่อเป็นการเฉพาะได้ แต่ควรจะผลักดันให้แต่ละประเทศกำหนดมาตรฐานในการช่วยเหลือเหยื่ออาชญากรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนต่อไป หรืออาจจะพิจารณาจัดทำเป็นอนุสัญญาที่ผูกพันระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนโดยเสนอแนะไปยังรัฐบาล โดยไม่จำเป็นต้องจัดตั้งกองทุนในระดับภูมิภาค เนื่องจากความแตกต่างของบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศสมาชิก ทั้งนี้ อาจเป็นการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการที่สร้างให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทุกประเทศสมาชิก อาทิ การสร้างความตระหนักในสิทธิและความต้องการของเหยื่อ การแลกเปลี่ยนทางวิชาการและประสบการณ์การช่วยเหลือเหยื่อระหว่างประเทศสมาชิก ตลอดจนการพัฒนากฎหมายภายในประเทศให้แนวทางการช่วยเหลือเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน เป็นต้น

**บันทึกความร่วมมือ (MOU) ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน
ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔
ระหว่างกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ***

จากการบูรณาการความร่วมมือระหว่างกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ในการจัดตั้งจุดให้บริการประชาชน (Service Point) ณ สถานีตำรวจ ๗๖ แห่งทั่วประเทศ โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ส่งผู้ช่วยปฏิบัติงานด้านนิติกร ไปประจำจุดให้บริการประชาชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการแจ้งสิทธิ ให้คำปรึกษา และรับคำขอค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาประชาชน เพิ่มช่องทางในการแจ้งสิทธิ และรับคำร้องขอรับค่าตอบแทนจากผู้เสียหายในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมหรือผู้เสียหายในคดีอาญาเป็นรูปธรรม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้กำหนดให้มีการจัดทำ “บันทึกความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔” ขึ้น โดยมีเนื้อหาสาระสำคัญของบันทึกความร่วมมือ คือ

๑. การมอบหมายให้สถานีตำรวจทั่วประเทศเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่ในการแจ้งสิทธิ และรับคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

๒. การแต่งตั้งให้พนักงานสอบสวนเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

๓. การแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือประชาชน ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

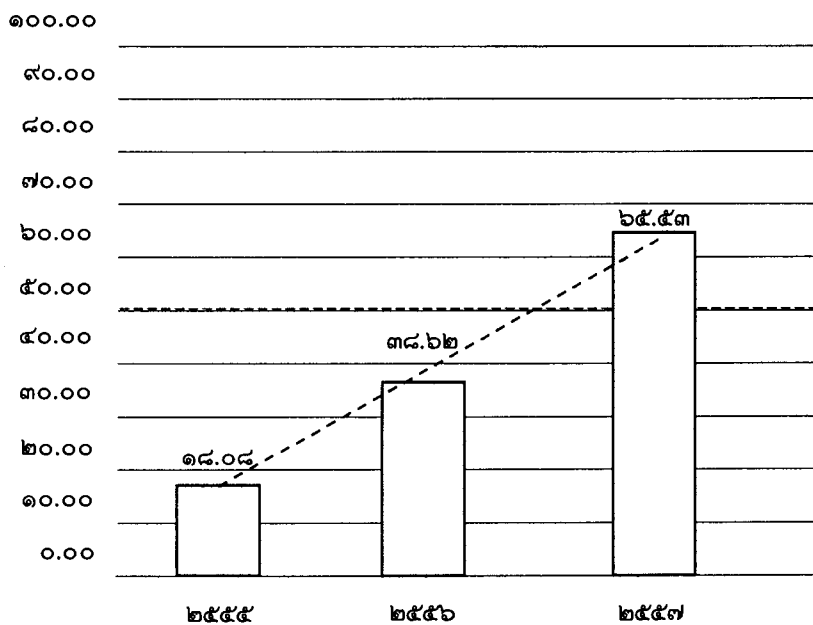
๔. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ รวมถึงกองทุนยุติธรรม

---

* ที่มา : วารสารสิทธิมนุษยชน, เรื่อง บันทึกความร่วมมือ (MOU) ในการให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชน ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ระหว่างกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๘, โดย นายศุขโข สืบสุข นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.humanrightscenter.go.th/HRD/F1/วารสารสิทธิมนุษยชน%20ปี%20๒๕๕๘%20ฉบับที่%20๑.pdf.

จากการทำบันทึกความร่วมมือ (MOU) ดังกล่าว เมื่อประชาชนผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมเดินทางมาแจ้งความร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจ พนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ดำเนินการแจ้งสิทธิให้กับประชาชนทราบและรับคำขอค่าตอบแทน ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ณ สถานีตำรวจนั้นเองทำให้ประชาชนไม่ต้องเดินทางไปยื่นคำขอ ณ สำนักงานยุติธรรมจังหวัดอีกต่อไป (One Stop Service) ซึ่งถือเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางให้กับประชาชน อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้ตกเป็นผู้เสียหายสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยง่าย สะดวก และเกิดความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ซึ่งคาดการณ์ว่าจะทำให้สถิติการยื่นคำขอตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๖๕.๕๓ เป็นร้อยละ ๘๐-๙๐ ตามลำดับ

**สถิติการยื่นขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญาภายหลังสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
มีหนังสือที่ ๐๐๑๑.๒๓/๔๐๓๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕**

โดยเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้กำหนดให้มีการชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางในการแจ้งสิทธิและรับคำขอตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ แก่กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑-๙, กองบัญชาการตำรวจนครบาล, กองบังคับการตำรวจนครบาล ๑-๙, กองบังคับการตำรวจ ภูธรจังหวัด และกองกำกับการตำรวจภูธร เมืองทั้ง ๗๖ จังหวัด นอกจากการประสานความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือประชาชนกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพยังได้ดำเนินการเสนอให้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดี อาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยเพิ่มเติมความผิดฐานค้ำมนุษย์ ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๔ เพื่อเพิ่มสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาโดยระบุอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาว่าเมื่อผู้เสียหายได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้พนักงานสอบสวนแจ้งสิทธิตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ให้แก่ผู้เสียหายทราบ อย่างไรก็ตามก็ดีแม้จะมีผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ยื่นขอรับความช่วยเหลือเยียวยาจากกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจำนวนมากเท่าใดก็มิได้ทำให้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพยินดีกับสถิติที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวแต่อย่างใด เพราะนั่นย่อมแสดงให้เห็นว่า ปัญหาอาชญากรรมในประเทศไทยมิได้ลดน้อยลงมีแต่จะเพิ่มมากขึ้นและนั่นย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความสุขของคนในประเทศไทยลดน้อยลงตามไปด้วย ดังนั้นนอกจากรัฐจะมีหน้าที่ในการเยียวยาประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากความบกพร่องของการรักษาดูแลความเรียบร้อยปลอดภัยของประชาชนแล้วรัฐก็ควรให้ความสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมด้วย

**หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอรับเงินค่าตอบแทนของผู้เสียหาย
ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔'**

การตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งผลของกฎหมายทำให้มีผู้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนค่าทดแทน
หรือค่าใช้จ่าย ๒ ประเภท คือ

๑. ผู้เสียหายในคดีอาญา
๒. จำเลยในคดีอาญา

ผู้เสียหายในคดีอาญา

ผู้เสียหายที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. ต้องเป็นผู้เสียหายที่ถูกกระทำให้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ
เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น เช่น ถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกฆ่า เพื่อชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์
หรือถูกข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น

๒. ต้องเป็นผู้เสียหายที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น คือ ไม่ใช่ผู้ที่ก่อให้เกิด
หรือสนับสนุนหรือสมัครใจเข้าร่วมในการกระทำความผิด ไม่ได้เป็นผู้ยินยอมให้ผู้อื่นกระทำความผิด
และไม่ได้มีส่วนประมาทด้วย

๓. การกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นดังกล่าวต้องเป็นความผิดอาญาดังต่อไปนี้เท่านั้น คือ

- ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗
- ความผิดต่อชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔
- ความผิดต่อร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐
- ความผิดฐานทำให้แท้งลูก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕
- ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนเจ็บป่วย หรือคนชรา ตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย

ค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ แบ่งเป็น ๒ กรณี

๑. กรณีทั่วไป

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ที่มา : วารสาร Journal of Songkhla Provincial Court., เรื่อง “หลักเกณฑ์และวิธีการยื่นคำขอรับเงิน
ค่าตอบแทนของผู้เสียหายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔”, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๙, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่
เว็บไซต์ journalspc.blogspot.com/2011/04/blog-post_2957.html.

- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ตามปกติ ในอัตราวันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท เป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบกิจการงานได้ตามปกติ

- ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๒. กรณีถึงแก่ความตาย

- ค่าตอบแทน ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท
- ค่าจัดการศพ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท
- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท
- ค่าเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ในการพิจารณาค่าตอบแทนดังกล่าว คณะกรรมการพิจารณาจะกำหนดจำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้เสียหายสมควรได้รับ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ รวมถึงโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วยเอกสารที่ผู้เสียหายต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในการขอรับค่าตอบแทน

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ของผู้เสียหายและผู้มีสิทธิยื่น)
๒. สำเนาทะเบียนบ้าน (ของผู้เสียหายและผู้มีสิทธิยื่น)
๓. สำเนาทะเบียนสมรส
๔. สำเนาสูติบัตร
๕. สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/สกุล (ถ้ามี)
๖. หนังสือมอบอำนาจ
๗. ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ
๘. สำเนาใบรับรองแพทย์
๙. สำเนารายงานการสอบสวนของสถานีตำรวจและสำเนารายงานประจำวันเกี่ยวกับคดี
๑๐. สำเนาใบมรณบัตร
๑๑. สำเนาใบชันสูตรแพทย์
๑๒. หลักฐานการได้รับชดใช้ค่าเสียหายจากหน่วยงานอื่น
๑๓. ใบแต่งงาน (ถ้ามี)
๑๔. สัญญาจ้างว่าความพร้อมสำเนาบัตรของทนายความ
๑๕. หนังสือรับรองรายได้
๑๖. สำเนาบัตรประจำตัวของผู้รับรองรายได้ (ผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ)
๑๗. สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับรองรายได้

จำเลยในคดีอาญา

เพื่อเป็นการบรรเทาความเสียหายแก่จำเลย จำเลยจึงมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ โดยจำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ จะมีข้อแตกต่างจากกรณีของผู้เสียหาย คือกรณีของจำเลยจะไม่ได้มีการกำหนดประเภทของความผิดไว้ แต่ต้องเข้าหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑. เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

๒. ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี และ

๓. ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือ ปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลย มิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด คือศาลพิสูจน์แน่ชัดโดยปราศจากความสงสัยแล้วว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริง

ค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยมีสิทธิได้รับ แบ่งเห็น ๒ กรณี

๑. กรณีทั่วไป

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท หากความเจ็บป่วยของจำเลยนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

- ค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท หากความเจ็บป่วยของจำเลยนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

- ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี อัตราวันละไม่เกิน ๒๐๐ บาท นับแต่วันที่ไม่สามารถประกอบกรงานได้ตามปกติ

- ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี ได้แก่

๑) ค่าทนายความเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกินอัตราที่กฎกระทรวงกำหนด

๒) ค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินคดีเท่าที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

๒. กรณีถึงแก่ความตาย

- ค่าทดแทน จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

- ค่าจัดการศพ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

- ค่าขาดอุปการะเลี้ยงดู จำนวนไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

- ค่าเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท

ในการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายดังกล่าว คณะกรรมการจะพิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเลยสมควรได้รับ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์ของคดี ความเดือดร้อนที่ได้รับ และโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

วิธีการยื่นคำขอรับสิทธิ

เอกสารที่จำเลยต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ในการขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย

๑. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน/บัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ของจำเลยและผู้มีสิทธิยื่น)
๒. สำเนาทะเบียนบ้าน (ของจำเลยและผู้มีสิทธิยื่น)
๓. สำเนาทะเบียนสมรส
๔. สำเนาสูติบัตร
๕. สำเนาใบเปลี่ยนชื่อ/สกุล
๖. หนังสือมอบอำนาจ
๗. ใบเสร็จค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ (ถ้ามี)
๘. สำเนาใบรับรองแพทย์
๙. สำเนาคำสั่งให้ถอนฟ้องหรือสำเนาคำพิพากษาอันถึงที่สุด
๑๐. หมายชี้ระหว่างไต่สวนมูลฟ้องหรือพิจารณา และหมายปล่อย
๑๑. สำเนาใบมรณบัตร
๑๒. สำเนาใบชันสูตรแพทย์
๑๓. ใบสำคัญแสดงว่าคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นได้ถึงที่สุด
๑๔. ใบแต่งตั้งทนายความ (ถ้ามี)
๑๕. สัญญาจ้างว่าความพร้อมสำเนาบัตรของทนายความ
๑๖. หนังสือรับรองรายได้
๑๗. สำเนาบัตรประจำตัวของผู้รับรองรายได้ (ผู้ใหญ่บ้าน หรือกำนัน หรือบุคคลที่น่าเชื่อถือ)

สำเนาทะเบียนบ้านของผู้รับรองรายได้

วิธีการยื่นคำขอรับสิทธิ

ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย (กรณีผู้เสียหายหรือจำเลยถึงแก่ความตายไปก่อน) ต้องยื่นคำขอและเอกสารหลักฐานด้วยตนเองต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามแบบที่สำนักงานกำหนด สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา อาคาร A ชั้น ๒ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๔๗ ถึง ๐ ๒๑๔๑ ๒๘๖๒ หรือสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทั่วประเทศ ในกำหนดเวลาดังนี้

- ๑) ในกรณีผู้เสียหาย ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด
- ๒) ในกรณีจำเลย ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดแล้วแต่กรณี

๓) ในกรณีผู้เสียหาย จำเลย หรือทนายทซึ่งได้รับความเสียหายในคดีอาญาไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ให้ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล หรือให้ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย จำเลย หรือทนายทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณี สามารถยื่นคำขอแทนได้

๔) ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ สามารถยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ได้ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย และคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

บทความข่าว กฎหมายตอบแทน "แพะ" จากคดี "เซอร์รีแอน"^๑

จากการเสียชีวิตของนายกระแสร พลอยกลุ่ม ผู้ต้องหาในคดีฆาตกรรม น.ส.เซอร์แอน ดันเคน หรือเซอร์รีแอน ที่เป็นคดีอันโด่งดังในอดีต โดยนายกระแสรถือเป็น ๑ ใน ๔ ของ ผู้เสียหายที่ถูกจับผิดตัว ซึ่งอีก ๓ คนนั้นเสียชีวิตไปก่อนหน้านี้อแล้ว

คดีเซอร์รีแอน เป็นคดีที่อยู่ในความทรงจำของประชาชนไทยเป็นอย่างมาก ซึ่งคดีนี้เกิดขึ้นในช่วงปี ๒๕๒๙ โดยเกิดเหตุกับ น.ส.เซอร์แอน ดันเคน เด็กสาวลูกครึ่งไทย-อเมริกันวัย ๑๖ ที่ถูกล่อลวงขึ้นแท็กซี่จากหน้าโรงเรียนพระกุมารเยซูวิทยา ซอยสุขุมวิท ๑๐๑ ไปฆาตกรรมในป่าแสมบางสำราญ ต.บางปูใหม่ จ.สมุทรปราการ

ในต่อมาตำรวจได้แถลงข่าวการจับกุมผู้ต้องหาทั้งหมด ๕ คน ประกอบด้วย จำเลยที่ ๑ นายวินัย ชัยพานิช เป็นผู้บงการจ้างวาน, จำเลยที่ ๒-๕ เป็นผู้สมรู้ร่วมคิดคือ นายรุ่งเฉลิม กนกขวาลชัย, นายพิทักษ์ คำชาย, นายกระแสร พลอยกลุ่ม และนายธวัช กิจประยูร แต่คดีดังกล่าวมีนายวินัยเพียงคนเดียวที่ได้รับการปล่อยตัว โดยอัยการไม่ส่งฟ้องเพราะสำนวนหลักฐานอ่อน ส่วนจำเลยอีก ๔ คนที่เหลือ ถูกศาลชั้นต้นตัดสินประหารชีวิต แต่ทั้ง ๔ คนได้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการและศาลก็รับไว้พิจารณา กระทั่งศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องจำเลยทั้งหมด แต่ก็ยังให้ขังรอฎีกาอีก ๖ ปี จนถึงปี ๒๕๓๖ ศาลฎีกาจึงมีคำพิพากษาว่าทั้งหมดเป็นผู้บริสุทธิ์ เนื่องจากจับคนร้ายตัวจริงได้

กรณีนี้เป็นคดีตัวอย่างที่ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ เกิดขึ้น ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๔ เพื่อให้ความช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิด

โดยจากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้เสนอสถิติคดีอาญา ๕ กลุ่ม เจาะลึกเฉพาะคดีความผิดต่อชีวิตร่างกายและคดีทางเพศ พบว่ามีผู้เสียหายเพียงร้อยละ ๑๕-๒๐ ที่ยื่นขอใช้สิทธิ ตาม พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ซึ่งถือเป็นจำนวนที่น้อยมาก สาเหตุเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่รู้สิทธิที่จะได้รับ โดยที่ผ่านมารัฐจ่ายค่าชดเชยให้กับเหยื่อในคดีอาญา อยู่ในช่วงระหว่าง ๒๐๐-๒๕๐ ล้านบาทต่อปี ซึ่งข้อเท็จจริงควรมีผู้เสียหายที่ต้องได้รับชดเชยมากกว่านี้

^๑ ที่มา : เว็บไซต์ Aecnews, บทความข่าว กฎหมายตอบแทน "แพะ" จากคดี "เซอร์รีแอน", ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่เว็บไซต์ www.aecnews.co.th/politic_sreport/read/36.

ทั้งนี้ พ.ร.บ. ค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ได้กำหนดให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ได้รับค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสมควรจากรัฐ ซึ่งจากกฎหมายนี้ผู้มีสิทธิได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ ผู้เสียหายในคดีอาญา และจำเลยในคดีอาญา ซึ่งต้องชั่งในระหว่างการพิจารณาคดี

โดยผู้เสียหายในคดีอาญา ที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตาม พ.ร.บ. นี้ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังนี้

- ต้องเป็นผู้ที่ถูกกระทำให้ได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิต หรือร่างกาย หรือจิตใจ เช่น ถูกทำร้ายร่างกาย หรือฆ่าเพื่อชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ หรือถูกข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น

- ต้องเป็นผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น หมายถึงไม่ใช่คู่กรณี คือไม่ใช่ผู้ที่ก่อให้เกิดการกระทำความผิดนั้น หรือไม่ได้เป็นผู้สมัครใจเข้าร่วมในการกระทำความผิดนั้น

ส่วนจำเลยในคดีอาญา ที่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตาม พ.ร.บ. นี้ ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ดังนี้

- ต้องเป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

- ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี

- เป็นจำเลยที่ในเวลาต่อมาปรากฏหลักฐานชัดเจนว่า จำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิด และมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาว่าข้อเท็จจริงจำเลย ไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด หรืออาจเรียกง่าย ๆ ว่าเป็นผู้ที่ศาลพิสูจน์แน่ชัดแล้วว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์อย่างแท้จริง

โดยวิธีการยื่นคำขอรับสิทธิ ของผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทผู้ได้รับความเสียหาย (กรณีผู้เสียหาย หรือจำเลยถึงแก่ความตาย) ต้องยื่นคำขอด้วยตนเอง ที่สำนักงานช่วยเหลือทางการเงิน แก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา อาคารกระทรวงยุติธรรม เลขที่ ๙๙ หมู่ ๔ ชั้น ๒๕ ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี รหัสไปรษณีย์ ๑๑๑๒๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๒ ๘๒๒๕-๓๐ โทรสาร ๐ ๒๕๐๒ ๘๒๒๖ หรือสำนักงานบังคับคดีจังหวัด เรือนจำจังหวัด ทัดตสสถานคุมประพฤติ จังหวัด และสถานพินิจจังหวัด ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ภายในเวลาที่กำหนดดังนี้

ต้องเป็นผู้เสียหาย ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด

ต้องเป็นจำเลย ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยไม่ได้เป็นผู้กระทำความผิดแล้ว

จากการจับแพะในคดีเซอรัรีแอนนี้ เป็นผลให้ผู้ถูกกล่าวหาได้รับความเดือดร้อน เป็นอย่างมาก ทั้งทางร่างกายและจิตใจ บางคนถึงกับเสียชีวิตตั้งแต่ในคุก บางคนพ้นโทษมาได้ไม่นาน ก็เสียชีวิตด้วยโรคร้ายที่ติดออกมาจากคุก ซึ่งถือว่าเป็นความเสียหายที่เกิดจากความผิดพลาด ทางกระบวนการยุติธรรม ที่นำมาซึ่งความสูญเสียอย่างยากจะแก้ไข

เดือนคนไทยใช้สิทธิรับค่าเสียหายและค่าทดแทนจำเลยในคดีอาญา*

ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ ไม่เคยรู้เลยว่า เมื่อตกเป็น "ผู้เสียหายในคดีอาญาที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ" หรือ "จำเลยที่ถูกดำเนินคดีจับกุมคุมขังชั้นศาล อัยการฟ้องแล้วในชั้นศาล และศาลพิพากษาว่าบริสุทธิ์" มีสิทธิได้รับเงินเยียวยาตาม พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ พร้อมแล้วที่จะชี้แจงให้ประชาชนรับรู้

"ครอบครัวผม เป็นตำรวจตั้งแต่รุ่นคุณปู่ คุณพ่อ จนมาถึงตัวผม ตำแหน่งตำรวจสุดท้ายของผมคือ ผู้กำกับการฝ่ายองค์การตำรวจสากลประสานงานด้านต่างประเทศ เมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว ผมโอนย้ายมาอยู่ DSI กรมสอบสวนคดีพิเศษ จนเป็นรองอธิบดี แล้วขึ้นเป็นผู้ตรวจเมื่อ ๒ ปีที่แล้ว ผมมีพื้นฐานทำงานตำรวจมาก่อน เคยไปดูที่เกิดเหตุ ได้เห็นศพ เห็นสภาพเหยื่อ เมื่อมารับตำแหน่งนี้ ผมสามารถนำความรู้เก่า ๆ ความสนิทสนมกับตำรวจด้วยกัน มาช่วยทำงานได้ เป็นเรื่องที่ต้องทำ ต้องผลักดันอย่างจริงจัง เร่งแจ้งสิทธิที่ประชาชนควรรู้โดยด่วน" พ.ต.อ.ดร.ณรัชต์ เศวตนันทน์ เล่าความเป็นมาของตนเอง ก่อนที่จะเริ่มสนทนถึงการดำเนินงานในหน้าที่ "อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ"

พ.ต.อ.ดร.ณรัชต์ กล่าวว่า กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ใกล้เคียงกับคำภาษาอังกฤษว่า Human Rights คือ สิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีในอนุสัญญากติกาสากลของยูเอ็น ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ประมาณ ๖-๗ ฉบับ หนึ่งในนั้น มี ICCPR : International Covenant on Civil and Political Rights สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เรื่องนี้หลักใจความ มีอยู่ว่า ทุกคนย่อมมีสิทธิในการมีชีวิต (The right to life) เพราะฉะนั้น การพรากชีวิตไปด้วยประการใด ๆ เป็นเรื่องไม่ถูกต้องและเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รับผิดชอบ พ.ร.บ.ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ มีสาระสำคัญคือ จ่ายเงินเยียวยาผู้เสียหาย ๒ กลุ่ม ได้แก่ ผู้เสียหายในคดีอาญาที่เกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ เช่น เป็นเหยื่ออาชญากรรม ถูกฆ่าถูกข่มขืน กลุ่มนี้ถ้าเสียชีวิต ทายาทจะได้เงิน ๑ แสนบาท แต่มีเงื่อนไข ๒ อย่าง ต้องยื่นคำร้องภายใน ๑ ปี นับแต่เหตุเกิด และต้องเป็นผู้ที่เสียหายโดยชอบธรรม คือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด กลุ่มที่ ๒ คือ จำเลย คือผู้ที่ถูกดำเนินคดีจับกุมคุมขังชั้นศาล อัยการฟ้องแล้วในชั้นศาล และศาลพิพากษาว่าบริสุทธิ์

"มีการประชุมหารือเสนอแนะแนวทางแก้ไข เนื่องจากกฎหมายฉบับนี้ ไม่ค่อยมีใครรู้ มีการเปรียบเทียบสถิติของตำรวจ กับสถิติที่ผู้เสียหายมายื่นขอเงินชดเชย ตาม พ.ร.บ.ฉบับนี้ มีแค่ ๑๘% เท่านั้น จึงมีโครงการเชิงรุก ด้วยการตีโจทย์ว่า เหยื่ออาชญากรรมที่ส่วนใหญ่เป็นผู้เสียหาย อยู่ที่ไหน คำตอบที่ได้คือ อยู่กับตำรวจเกือบ ๑๐๐% ดังนั้น จึงร่วมมือกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้ตำรวจ

* ที่มา : คมชัดลึกออนไลน์, คอลัมน์สัมภาษณ์พิเศษ : พ.ต.อ.ดร.ณรัชต์ เศวตนันทน์, เดือนคนไทยใช้สิทธิรับค่าเสียหาย และค่าทดแทนจำเลยในคดีอาญา, ศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ www.komchadluek.net/detail/20131109/172365.html.

ออกหนังสือมาฉบับหนึ่ง เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๕ เวียนไปยังพนักงานสอบสวนตามสถานีตำรวจต่าง ๆ ทั่วประเทศ แจ้งว่า ต่อไปนี้ กรณีที่มีผู้เสียหายคดีความผิดประเภทที่ขอรับเงินได้ มาแจ้งความที่สถานีตำรวจ ให้ตำรวจแนะนำให้ผู้เสียหายไปยื่นคำร้องกับกระทรวงยุติธรรมเพื่อรับเงินชดเชยปรากฏว่า พอสิ้นปี ๒๕๕๕ ตัวเลขเพิ่มเป็น ๓๓% แต่ผมยังคิดว่า สอบตก อย่างน้อยควรจะมีสัก ๕๐% เพราะเงินเหล่านี้ควรนำไปใช้ในการเยียวยา ทำศพ ดูแลผู้อยู่เบื้องหลัง ประชาชนควรได้รู้และได้ใช้สิทธิ์เหล่านี้"

นอกจากนี้ ยังมีงานเชิงรุกอีกเรื่อง คือ การตั้งศูนย์เยียวยาเหยื่ออาชญากรรม ในแต่ละปี ใช้เงินงบประมาณแผ่นดินเพื่อการนี้ประมาณปีละ ๒๐๐ กว่าล้านบาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ต้องทำงานเชิงรุก เพื่อให้ประชาชนรู้ครอบคลุมมากขึ้น จึงได้นำเงินส่วนตัว ๒๓๐,๐๐๐ บาท ตั้งกองทุนขึ้นมา และอีกส่วนหนึ่งจัดคอนเสิร์ตการกุศลก็ได้เงินมาอีก ๗๐๐,๐๐๐ กว่าบาท รวมเป็น ๑ ล้านบาท ยกให้ศูนย์เยียวยาไปทำงาน หลักเกณฑ์ในการใช้เงินก็คือ หากมีผู้เสียหาย ที่คิดว่าน่าจะต้องไปเยียวยา เขาน่าจะต้องไปดูแล แล้วก็เป็นผู้ที่สื่อมวลชนสนใจ กรมฯ ก็จะรีบลงไปช่วยเหลือ

"เงื่อนไขคือ นำเงินจากกองทุนเยียวยาฯ ไปให้ผู้เสียหายก่อน จากการติดตามข่าวสาร และแจ้งให้ผู้เสียหายหรือญาติ นำเอกสารมายื่นไว้ที่กรมฯ เพื่อผ่านกระบวนการพิจารณาการจ่ายเงิน จากคณะอนุกรรมการ และส่งต่อคณะกรรมการ ที่ประชุมเดือนละครึ่ง อย่างเดือนนี้พิจารณาคำร้อง ประมาณ ๘๐๐ คำร้อง การที่จะปล่อยให้ประชาชนที่อยู่ในความทุกข์ แม่เพิ่งถูกยิงตาย พ่อเพิ่งถูกแทงตาย ลูกสาวเพิ่งถูกฆ่าข่มขืน ต้องเสียโอกาสเพราะความไม่รู้ เป็นเรื่องไม่สมควร กรมฯ ต้องลงไปแนะนำและช่วยดำเนินการ ศูนย์เยียวยาฯ ความจริงทำมานานแล้วแต่ตอนนั้น กองทุนยังมีเงินน้อยจึงทำได้เดือนละ ๑-๒ ราย แต่พอมีเป็นล้านหนึ่งก็ช่วยเหลือได้มากขึ้น เป็น ๕ ราย ซึ่งทั้ง ๕ ราย ผมและคณะออกไปก็รู้สึกอึดอัดใจ รู้สึกว่า ถ้าไม่ขยัน ไม่กระเสือกกระสน วิ่งลงไปหาประชาชน แล้วประชาชนจะรู้ได้อย่างไรว่า พวกเขาได้รับสิทธิ์เหล่านี้"

โครงการในอนาคตที่คิดกันไว้ คือ จะนำแบบอย่างของประเทศญี่ปุ่น ถ้าญี่ปุ่นเหตุเกิด เขาใช้ one stop service คือ เดินขึ้นสถานีตำรวจเพื่อแจ้งความ โຕ้ะซ่ายมือบอกว่า ถูกแทงมาจากนั้นไปยื่นคำร้องที่โຕ้ะซวยมือ ขอรับเงินเยียวยาได้ทันที ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะทำต่อไป ปีหน้าจะเป็นโครงการนำร่อง จะจ้างคนประมาณ ๔๕ คน ไปประจำตามสถานีตำรวจจะพยายามหาข้อมูลทางวิชาการไปสนับสนุน เพื่อของงบประมาณ ขออัตราคนเพิ่ม ผมโชคดีที่เพื่อนพ้อง น้องพี่ข้าราชการตำรวจให้การสนับสนุน และได้รับความร่วมมือเสมอเวลาประสานงาน

"เพราะฉะนั้น ในมุมมองส่วนตัว ผมคิดว่า เรื่องน่าเศร้าใจที่รู้ว่า มีผู้เสียหายมายื่นคำร้อง แค่ ๑๘% ต่อมาเพิ่มเป็น ๓๓% ผมก็ยังถือว่า สอบตก ผมมุ่งหวังให้สอบผ่าน หรือเกือบตก สัก ๕๐% ก็ยังดีแล้วในที่สุด อยากให้ทุกอย่างเป็นไปได้โดยอัตโนมัติ ถ้าจะนำเงินออกไปช่วยเหลือ ก็อยากได้ ๒ อย่าง คือเยียวยาผู้ที่สมควรได้ กับผลพลอยได้สื่อช่วยประชาสัมพันธ์ออกเป็นข่าวให้ ถือเป็นสื่อให้ประชาชนได้รู้ว่า คุณมีสิทธิ์ ควรจะใช้สิทธิ์เมื่อจำเป็นต้องใช้"

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔
- ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)
- บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

(๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พ.ศ. ๒๕๕๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๔

เป็นปีที่ ๕๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๕๔”

มาตรา ๒^๑ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้เสียหาย” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น

“จำเลย” หมายความว่า บุคคลซึ่งถูกฟ้องต่อศาลว่าได้กระทำความผิดอาญา

“ค่าตอบแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ผู้เสียหายมีสิทธิได้รับ เพื่อตอบแทนความเสียหายที่เกิดขึ้นจากหรือเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น

^๑ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๑๘/ตอนที่ ๑๐๔ ก/หน้า ๒๓/๑๒ พุทธศักราช ๒๕๕๔

“ค่าทดแทน” หมายความว่า เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่จำเลยมีสิทธิได้รับ เนื่องจากการตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี และปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีนั้นฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า พนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการหรืออัยการทหารตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๕ การเรียกร้องหรือการได้มาซึ่งสิทธิหรือประโยชน์ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่เป็นการตัดสิทธิหรือประโยชน์ที่ผู้เสียหายหรือจำเลยพึงได้ตามกฎหมายอื่น

มาตรา ๖ ในกรณีที่ผู้เสียหายหรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย แล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายหรือจำเลยนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

หมวด ๒

คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณา
คำตอบแทนผู้เสียหาย และคำทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วย
ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาล
ยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรม
คุ้มครองผู้บริโภค ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
ผู้แทนสภาพนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกห้าคน
เป็นกรรมการ ในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการ
คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน

ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเป็นเลขานุการ
และอาจแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคน ก็ได้

มาตรา ๘ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) พิจารณานุมัติคำตอบแทน คำทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้
- (๒) เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับมาตรการในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย
และจำเลยในคดีอาญา ตลอดจนการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ เพื่อดำเนินการ
ตามพระราชบัญญัตินี้
- (๓) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่
เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา
- (๔) ปฏิบัติการอื่นใดเพื่อบรรลุดูวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้
ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา นี้ คณะกรรมการอาจมอบหมายให้สำนักงานเป็น
ผู้ปฏิบัติแทนได้

มาตรา ๙ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

มาตรา ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๙ กรรมการ
ผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะรัฐมนตรีให้ออกโดยคำแนะนำของรัฐมนตรีเพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อ
หน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในระหว่างที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งนั้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วนั้น

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่

มาตรา ๑๓ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติในที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากของผู้เข้าร่วมประชุม กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๔ คณะกรรมการจะแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

ในการประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๓

สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

มาตรา ๑๕ ให้จัดตั้งสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาขึ้นในกระทรวงยุติธรรม และให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ และคณะอนุกรรมการตามพระราชบัญญัติ

(๒) รับคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย พร้อมทั้งทำความเข้าใจเสนอต่อคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ

(๓) ประสานงานกับหน่วยงานราชการอื่นหรือบุคคลใด ๆ เพื่อขอทราบข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับการขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย

(๔) เก็บ รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจ่ายค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย

(๕) กระทำกิจการตามที่รัฐมนตรี คณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่สำนักงานเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ กระทรวงยุติธรรมอาจแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมซึ่งมีคุณวุฒิไม่ต่ำ

กว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เพื่อให้มีอำนาจดำเนินคดีหรือดำเนินการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีตามที่
กระทรวงยุติธรรมมอบหมายก็ได้ และให้แจ้งศาลทราบ

การดำเนินคดีตามมาตรา นี้ ให้ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

หมวด ๔

การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายในคดีอาญา

มาตรา ๑๗ ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายอันอาจขอรับค่าตอบแทนได้ต้องเป็น
ความผิดตามรายการที่ระบุไว้ท้ายพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๑๘ ค่าตอบแทนตามมาตรา ๑๗ ได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย
และจิตใจ

(๒) ค่าตอบแทนในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย จำนวนไม่เกินที่กำหนดใน
กฎกระทรวง

(๓) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างที่ไม่สามารถประกอบการทำงานได้ตามปกติ

(๔) ค่าตอบแทนความเสียหายอื่นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

คณะกรรมการจะกำหนดให้ผู้เสียหายได้รับค่าตอบแทนเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดย
คำนึงถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสภาพความเสียหายที่ผู้เสียหาย
ได้รับ รวมทั้งโอกาสที่ผู้เสียหายจะได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่นด้วย

มาตรา ๑๙ หากปรากฏในภายหลังว่าการกระทำที่ผู้เสียหายอาศัยเป็นเหตุในการ
ขอรับค่าตอบแทนนั้นไม่เป็นความผิดอาญาหรือไม่มีอาการกระทำเช่นนั้น ให้คณะกรรมการมีหนังสือ
แจ้งให้ผู้เสียหายคืนค่าตอบแทนที่ได้รับไปแก่กระทรวงยุติธรรมภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

หมวด ๕

การจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

มาตรา ๒๐ จำเลยที่มีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ต้อง

(๑) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีโดยพนักงานอัยการ

(๒) ถูกคุมขังในระหว่างการพิจารณาคดี และ

(๓) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องใน
ระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลย
มิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

ในคดีที่มีจำเลยหลายคน จำเลยคนใดถึงแก่ความตายก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุด และคณะกรรมการเห็นสมควรจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยอื่นที่ยังมีชีวิตอยู่ถ้าเป็นเหตุอยู่ในลักษณะคดี จำเลยที่ถึงแก่ความตายนั้นมีสิทธิได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ได้ด้วย

มาตรา ๒๑ การกำหนดค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๒๐ ให้กำหนดตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) ค่าทดแทนการถูกคุมขัง ให้คำนวณจากจำนวนวันที่ถูกคุมขังในอัตราที่กำหนดไว้สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

(๒) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล รวมทั้งค่าฟื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย และจิตใจ หากความเจ็บป่วยของจำเลยเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี

(๓) ค่าทดแทนในกรณีที่มีจำเลยถึงแก่ความตาย และความตายนั้นเป็นผลโดยตรงจากการถูกดำเนินคดี จำนวนไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

(๔) ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี

(๕) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เว้นแต่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว

ในกรณีที่มีคำขอให้ได้รับสิทธิที่เสียไปอันเป็นผลโดยตรงจากคำพิพากษานั้นคืน การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอดังกล่าว ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนั้นได้ ให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

คณะกรรมการอาจกำหนดให้จำเลยได้รับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายเพียงใดหรือไม่ก็ได้ โดยคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งคดี ความเดือดร้อนที่จำเลยได้รับและโอกาสที่จำเลยจะได้รับการชดเชยความเสียหายจากทางอื่นด้วย

หมวด ๖

การยื่นคำขอ การพิจารณาคำขอ และการอุทธรณ์

มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ ณ สำนักงานตามแบบที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้องเพราะปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายเป็นผู้ไร้ความสามารถ หรือไม่สามารถยื่นคำขอด้วยตนเองได้ ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาล ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามีหรือภริยา หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดซึ่งได้รับการแต่งตั้งเป็นหนังสือจากผู้เสียหาย

จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย แล้วแต่กรณี อาจยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแทนได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๒๔ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งแล้ว

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติมโดยสืบพยานเอง หรืออาจแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้

หมวด ๗

พนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา ๒๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สอบปากคำผู้ยื่นคำขอเกี่ยวกับข้อเท็จจริงต่าง ๆ ตามคำขอ

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด ๘

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๒๘ ผู้ใดยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๙ ผู้ใดให้ถ้อยคำหรือแสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จเกี่ยวกับการขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ

หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๐ ผู้ใดไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งหนังสือตอบหนังสือสอบถาม เอกสาร หลักฐาน หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นที่จำเป็นตามคำสั่งของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๑ ในวาระเริ่มแรก ให้กระทรวงยุติธรรมกำหนดให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งในสังกัดกระทรวงยุติธรรมดำเนินการในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานจนกว่าจะตั้งสำนักงานแล้วเสร็จ ทั้งนี้ ภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

รายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้ตาม
มาตรา ๑๗ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ความผิด

ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา ๒๗๖ ถึง มาตรา ๒๘๗

ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต มาตรา ๒๘๘ ถึง มาตรา ๒๙๔

หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย มาตรา ๒๙๕ ถึง มาตรา ๓๐๐

หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก มาตรา ๓๐๑ ถึง มาตรา ๓๐๕

หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก
คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา มาตรา ๓๐๖ ถึง มาตรา ๓๐๘

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๒๔๕ และ มาตรา ๒๔๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น รวมทั้งการรับรองสิทธิในการได้รับค่าทดแทนในกรณีของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดี หากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ดังนั้น เพื่อให้การรับรองสิทธิดังกล่าวเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ปัทมา/แก้วไข

วศิน/ตรวจ

๒๙ มีนาคม ๒๕๕๓

พิมลกร/ปรับปรุง

๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

วิษพงษ์/ตรวจ

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

(๑๑)

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
เลขที่รับ 3298
วันที่ 29 มี.ค. 2559
เวลา 13.30 น.

ที่ นร ๐๕๐๗/๑๑๐๗๒

สำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

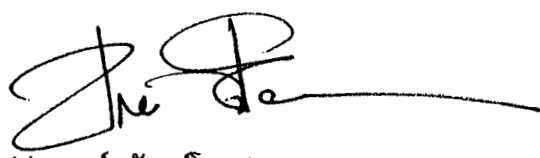
กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นเรื่องด่วน ดังที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ มาเพื่อขอได้โปรดนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

พลเอก
 (ประยุทธ์ จันทร์โอชา)
 นายกรัฐมนตรี

กลุ่มงานนิติบริหาร
รับที่ ๓๐๐/๕๙ วันที่ ๒๙ มี.ค. ๕๙
เวลา ๑๕.๑๖ น. ปกค
สำนักการประชุม

กลุ่มงานนิติ
 รับที่ ๑๙(๑) / ๒๕๕๙
 วันที่ ๒๙ มี.ค. ๕๙
 เวลา ๑๕.๒๘ น.
 สำนักการประชุม

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
 โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๐๒ (ฉุกเฉิน)
 โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๕๘

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
แก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย
ตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่ง
อนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำ
ของจำเลยไม่เป็นความผิด (เพิ่มมาตรา ๖/๑)

(๒) แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗)

(๓) เพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่า
ตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา รวมทั้งกำหนดอำนาจหน้าที่
และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑)

(๔) กำหนดวิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒)

(๕) กำหนดสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕)

(๖) ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวล
กฎหมายอาญา

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลย
ในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้มีการแจ้งสิทธิ
การได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาท
ซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า
จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบ
ของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน

ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนด
อำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะอนุกรรมการ รวมทั้งการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัย
ของคณะอนุกรรมการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดวิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน
หรือค่าใช้จ่าย และปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครอบคลุม
และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(๑๕)

ร่าง

พระราชบัญญัติ

ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...)

พ.ศ. ....

.....

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๖/๑ ในหมวด ๑ บททั่วไป
แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๖/๑ ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
แจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าตอบแทน
ตามพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลย
มิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมาย
ว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจ้งให้จำเลย
ทราบว่าอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๗ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพิจารณา ค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงาน ศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสภาทนายความ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่เกินห้าคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี ซึ่งในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแพทย์ ด้านสังคมสงเคราะห์ และด้านการคุ้มครอง สิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์อย่างน้อยด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นเลขานุการ และให้ประธานกรรมการแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงาน ช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้ช่วยเลขานุการจำนวนไม่เกินสองคน”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทน ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔

“มาตรา ๑๔/๑ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาค่าตอบแทน ผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา คณะหนึ่งหรือหลายคณะ ตามความเหมาะสม โดยมีองค์ประกอบตามที่คณะกรรมการกำหนด และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณานุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการพิจารณาให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(๒) มีหนังสือสอบถามหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสาร หลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง หรือข้อมูลหรือสิ่งอื่นใดที่จำเป็นมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๓) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ให้นำมาตรา ๑๘ มาตรา ๑๙ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับกับ การพิจารณาและการดำเนินการของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งด้วย

ในการประชุมของคณะอนุกรรมการตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๒ ให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิ ขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุด ว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๗ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๕ ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด

ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง หรือตามมาตรา ๘ (๑) ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้ง คำวินิจฉัย คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด

การยื่นอุทธรณ์ตามวรรคสอง ผู้อุทธรณ์จะยื่นต่อสำนักงานหรือศาลจังหวัดที่ผู้นั้น มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเพื่อส่งให้แก่ศาลอุทธรณ์ก็ได้ และให้ถือว่าเป็นการยื่นอุทธรณ์ต่อศาลอุทธรณ์ ตามวรรคสองแล้ว

ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคสอง ศาลอุทธรณ์มีอำนาจไต่สวนหลักฐานเพิ่มเติม โดยสืบพยานเองหรืออาจให้ศาลชั้นต้นตามที่เห็นสมควรทำแทนก็ได้”

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกรายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ และให้ใช้รายการท้าย พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๙ ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คณะกรรมการ ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งจนกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิได้

มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

รายการท้ายพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ. ....

ความผิดที่กระทำต่อผู้เสียหายซึ่งทำให้ผู้เสียหายอาจขอรับค่าตอบแทนได้
ตามมาตรา ๑๗ ได้แก่ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ดังต่อไปนี้

ลักษณะ ๖ ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชน

มาตรา ๒๒๔

มาตรา ๒๓๘

ลักษณะ ๙ ความผิดเกี่ยวกับเพศ

มาตรา ๒๗๖ ถึงมาตรา ๒๘๗

ลักษณะ ๑๐ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

หมวด ๑ ความผิดต่อชีวิต

มาตรา ๒๘๘ ถึงมาตรา ๒๙๔

หมวด ๒ ความผิดต่อร่างกาย

มาตรา ๒๙๕ ถึงมาตรา ๓๐๐

หมวด ๓ ความผิดฐานทำให้แท้งลูก

มาตรา ๓๐๑ ถึงมาตรา ๓๐๕

หมวด ๔ ความผิดฐานทอดทิ้งเด็ก คนป่วยเจ็บ หรือคนชรา

มาตรา ๓๐๖ ถึงมาตรา ๓๐๘

ลักษณะ ๑๑ ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง

หมวด ๑ ความผิดต่อเสรีภาพ

มาตรา ๓๐๙

มาตรา ๓๑๐

มาตรา ๓๑๑

มาตรา ๓๑๒ ทวิ

มาตรา ๓๑๓

ลักษณะ ๑๒ ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

หมวด ๑ ความผิดฐานลักทรัพย์และวิ่งราวทรัพย์

มาตรา ๓๓๖

หมวด ๒ ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์

มาตรา ๓๓๗

มาตรา ๓๓๙

มาตรา ๓๓๙ ทวิ

มาตรา ๓๔๐

มาตรา ๓๔๐ ทวิ

หมวด ๘ ความผิดฐานบุกรุก

มาตรา ๓๖๕

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย
และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา
(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

บันทึกวิเคราะห์สรุป
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมโดยให้มีการแจ้งสิทธิการได้รับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้แก่ผู้เสียหายหรือทายาท ซึ่งได้รับความเสียหาย หรือแก่จำเลยที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และเพิ่มอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามความเหมาะสม รวมถึงกำหนดอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะกรรมการ รวมทั้งการใช้สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการดังกล่าว ตลอดจนกำหนดวิธีการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายและปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาสามารถกระทำได้รวดเร็ว ครบคลุม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

๒.๑ วันใช้บังคับของกฎหมาย

กำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้การดำเนินการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (ร่างมาตรา ๒)

๒.๒ ผู้มีหน้าที่ในการแจ้งสิทธิและผู้มีสิทธิได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทน หรือค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา

กำหนดให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการแจ้งให้ผู้เสียหายหรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายทราบว่าอาจมีสิทธิ

ขอรับค่าตอบแทนตามพระราชบัญญัตินี้ และในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ให้เจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือเจ้าพนักงานเรือนจำตามกฎหมายว่าด้วย เรือนจำทหาร แล้วแต่กรณี แจงให้จำเลยทราบว่าจะอาจมีสิทธิขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย ตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๓ (เพิ่มมาตรา ๖/๑))

๒.๓ องค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

แก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา เพื่อให้มีกรรมการในคณะกรรมการที่มีความรู้ และความเชี่ยวชาญหลากหลาย มีความรอบคอบในการพิจารณา และมีจำนวนกรรมการที่เหมาะสม (ร่างมาตรา ๔ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗))

๒.๔ อำนาจของคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการมีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาคณะหนึ่งหรือหลายคณะ ตามความเหมาะสม เพื่อให้การพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย แก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัตินี้มีความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ร่างมาตรา ๕ (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑))

๒.๕ วิธีการยื่นคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

แก้ไขเพิ่มเติมให้ผู้เสียหาย จำเลย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายที่มีสิทธิ ขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้ ยื่นคำขอต่อคณะกรรมการ หรือคณะกรรมการตามมาตรา ๑๔/๑ ตามแบบและวิธีการที่สำนักงานกำหนดภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้เสียหายได้รู้ถึงการกระทำความผิด หรือวันที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ถอนฟ้อง เพราะปรากฏหลักฐานว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือวันที่มีคำพิพากษาอันถึงที่สุด ว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๖ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๒))

๒.๖ สิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา

แก้ไขเพิ่มเติมในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๑๔/๑ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัย ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ วิธีการยื่นอุทธรณ์ และวิธีพิจารณาอุทธรณ์ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการ กำหนด ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มอำนาจคณะกรรมการในการแต่งตั้งคณะกรรมการ พิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา (ร่างมาตรา ๗ (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๕))

๒.๗ กำหนดบทเฉพาะกาล

เพื่อให้ในระหว่างที่มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้คณะกรรมการประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่ง จนกว่าจะเลือกและแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง (ร่างมาตรา ๙)

๒.๘ มาตรการรักษาการ

กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

๒.๙ รายการท้ายพระราชบัญญัติ

ปรับปรุงรายการท้ายพระราชบัญญัติ เฉพาะความผิดบางลักษณะตามประมวลกฎหมายอาญา เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญามีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

"การตราพระราชบัญญัติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ"

"พระมหากษัตริย์ทรงตราพระราชบัญญัติโดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ร่างพระราชบัญญัติจะเสนอได้ก็แต่โดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติร่วมกันจำนวนไม่น้อยกว่า ยี่สิบห้าคน หรือคณะรัฐมนตรี หรือสภาปฏิรูปแห่งชาติตามมาตรา ๓๑ วรคสอง แต่ร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะรัฐมนตรี

ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามวรรคสอง หมายความว่าร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการตั้งขึ้น ยกเลิก ลด เปลี่ยนแปลง แก้ไข ผ่อน หรือวางระเบียบการบังคับอันเกี่ยวกับภาษีหรืออากร การจัดสรร รับ รักษา หรือจ่ายเงินแผ่นดิน หรือการโอนงบประมาณรายจ่ายของแผ่นดิน การกู้เงิน การค้ำประกัน หรือการใช้จ่ายเงินกู้ หรือการดำเนินการที่ผูกพันทรัพย์สินของรัฐ หรือเงินตรา

ในกรณีเป็นที่สงสัยว่าร่างพระราชบัญญัติที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นร่างพระราชบัญญัติ เกี่ยวด้วยการเงินหรือไม่ ให้ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้วินิจฉัย

ร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือสภาปฏิรูปแห่งชาตินั้น คณะรัฐมนตรีอาจขอรับไปพิจารณา ก่อนสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะรับหลักการก็ได้

การตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้กระทำโดยวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา นี้ แต่การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำโดยคณะรัฐมนตรีหรือผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น"

(บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗, มาตรา ๑๔)